

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТОЛОГІЯ

циклу загальної обов'язкової підготовки
за освітньо-професійною програмою «Цивільна безпека»
підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
у галузі знань 26 «Цивільна безпека»
за спеціальністю 263 «Цивільний захист»
мова навчання: українська

Рекомендовано кафедрою соціально-гуманітарних дисциплін на 2024 – 2025 навчальний рік. Протокол від « 3 » серпня 2024 року № 2

Силабус розроблено згідно робочої програми навчальної дисципліни «Політологія».

2024 рік

Загальна інформація про дисципліну

1. Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «Політологія» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про політичну сферу життя суспільства і закономірності її функціонування. вироблення вміння бачити в політиці не тільки конфліктний аспект, але й інтегративний засіб узгодження різних інтересів, утвердження громадянського миру, вироблення вміння адекватно орієнтуватись у політичних подіях, явищах і процесах, бачити логіку і закономірності політичного життя, розпізнавати його тенденції; формування вміння виробляти і відстоювати свою життєву позицію, давати раціональну і об'єктивну оцінку соціального важливій політичній інформації, діям і вчинкам політичних лідерів, партій та інших суб'єктів політики з позицій загальнонаціональних інтересів; сприяння підвищенню рівня політичної свідомості і політичної культури та вміння застосовувати набуті знання у своїй професійній та громадській діяльності.

2. Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Тетяна ЧУБІНА, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України, доктор історичних наук, професор Яніна ФЕДОРЕНКО професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України, доктор історичних наук, професор Ольга ДУЛГЕРОВА доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України, кандидат історичних наук, доцент
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет завідувача кафедри. Номер телефону: +38(067)47-03-775
E-mail	chubina@ukr.net
Наукові інтереси	історія України, становище та розвиток національних меншин в іноетнічному середовищі, проблема міжнаціональних відносин та механізми формування національних діаспор, вибори та виборчі процеси, роль особи в історії, історія магнатського роду Потоцьких, причини девіації у молодіжному середовищі.

Професійні здібності	здатність робити навчальний матеріал доступним; творчість у роботі; -вольовий вплив на здобувачів; здатність організувати колектив здобувачів; педагогічний такт; здатність зв'язати навчальний предмет з професійною діяльністю; спостережливість; педагогічна вимогливість.
Наукова діяльність за освітнім компонентом*	

* – заповнюється за бажанням НПП.

3. Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу.

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру у перший та третій вівторок кожного місяця з 14.00 до 13.30 в кабінеті завідувача кафедри. У разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем

4. Мета вивчення дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Політологія» є: засвоєння здобувачами вищої освіти закономірностей розвитку та функціонування політичного життя суспільства, механізмів політичної влади, шляхів розвитку та реформування системи державного управління в сучасних умовах.

5. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	<i>обов'язкова</i>	<i>обов'язкова</i>
Рік підготовки	2-й	1-й
Семестр	3-й	2-й
Обсяг дисципліни:		
- в кредитах ЄКТС	3	3
- кількість змістовних модулів	4	4
- загальна кількість годин	90 год.	90 год.
Розподіл часу за навчальним планом:		
- лекції (годин)	18 год.	8 год.
- семінарські заняття (годин)	20 год	
- МКР (годин)	2	
- самостійна робота (годин)	48 год.	82 год.
- підсумковий контроль	диференційований залік	диференційований залік

6. Передумови для вивчення дисципліни

Пререквізити: історія та культура України, філософія.

Постреквізити: державний нагляд у сфері пожежної безпеки, організація

служби і підготовки, нормативно-правове регулювання у сфері цивільного захисту

7. Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Цивільна безпека» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 263 «Цивільний захист», вивчення навчальної дисципліни «Політологія» повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Програмні результати навчання	ПРН
Аналізувати і прогнозувати суспільні явища й процеси, знати нормативно-правові засади забезпечення пожежної безпеки, питання правового регулювання забезпечення пожежної безпеки об'єктів і територій.	ПРН03.
Самостійно визначати закономірності і аналізувати суспільні процеси, що відбувалися у минулому та відбуваються нині, розуміти їх зв'язки та проводити історичні паралелі.	ПРН 37.

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, СК
Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ЗК1
Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	ЗК2

8. Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

Теми навчальної дисципліни:

Модуль 1. Політологія як система знань про політику

Тема 1 Політологія в системі соціально-гуманітарного знання.

Політологія як наука і навчальна дисципліна. Об'єкт і предмет вивчення політології. Її зв'язок з іншими науками. Методологія політології. Її функції та завдання. Політика: поняття, структура та функції. Основні концепції політики.

Література: [Баз.: 1-4, 20-22]

Модуль 2. Політична система суспільства. Політична влада як основний атрибут політичної системи.

Тема 2. Політична система суспільства.

Поняття і структура політичної системи. Типологія політичних систем. Політична система України.

Література: [Баз.: 1-4, 20-22]

Тема 3 Держава в політичній системі суспільства.

Поняття держави. Теорії виникнення держави. Основні ознаки та функції держави. Форми державного правління і національно-територіального устрою держави. Концепції правової держави.

Література: [Баз.: 1-4, 20-22]

Тема 4 Політичні режими. Політична влада.

Сутність політичного режиму та його типи. Характерні ознаки політичних режимів. Політичний режим сучасної України. Поняття, природа, риси політичної влади. Концептуальні підходи до проблеми політичної влади. Проблеми легітимності політичної влади.

Література: [Баз.: 1-4, 15,16. Дод.: 4, 9]

Тема 5 Політичні партії, партійні системи та громадські об'єднання та рухи.

Походження і сутність політичних партій. Функції політичних партій. Типи політичних партій. Партійні системи. Становлення партійної системи в Україні. Громадські об'єднання та рухи.

Література: [Баз.: 1-4, 20-23]

Тема 6 Вибори і виборчі системи.

Поняття виборів, їх види. Абсентеїзм і його причини. Виборча система: поняття, основні типи. Виборча система України.

Література: [Баз.: 1-4, 20-23]

Модуль 3. Особистість і політика.

Тема 7. Особа і політика. Політичне лідерство.

Політична культура. Залучення людини до політичного життя як теоретична проблема. Політична соціалізація. Сутність політичного лідерства. Теорії політичного лідерства. Класифікація політичного лідерства.

Література: [Баз.: 20-22]

Тема 8. Політичні еліти та політична культура. Генеза ідей політичного елітизму. Типологія політичних еліт. Система формування і зміни політичних еліт. Обґрунтування явища політичної еліти у спадщині українських політичних мислителів. Політична еліта України.

Література: [Баз.: 1-4, 15,16. Дод.: 2]

Модуль 4. Політичні технології

Тема 9. Політика і засоби масової інформації Політика і мораль.

Засоби масової інформації: поняття, риси. Функції засобів масової інформації. Політичне маніпулювання. Функціонування українських ЗМІ. Співвідношення політики та моралі як регуляторів суспільного життя.

Література: [Баз.: 1-4, 20-22]

Тема 10. Політичний маркетинг та менеджмент. Політична іміджологія: основи теорії та практики.

Поняття маркетингу. Політичний маркетинг: поняття та функції. Поняття і функції менеджменту. Політичний менеджмент та його види. Імідж і його роль у політиці.

Класифікація типів іміджів. Принципи та прийоми формування іміджу. Розвиток української іміджелогії.

Література: [Баз.: 1-4, 20-22]

Модульна контрольна робота

Диференційований залік

6. Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна)форма					
	усього	у тому числі				
		лекції	Практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (іншівиди занять)	самостійна робота	модульна контрольна робота
3-й семестр						
Модуль 1. Політологія як система знань про політику						
Тема 1. Політологія в системі соціально-гуманітарного знання.	9	2	2		5	
Разом за модулем 1	9	2	2		5	
Модуль 2. Політична система суспільства. Політична влада як основний атрибут політичної системи.						
Тема 2. Політична система суспільства.	9	2	2		5	
Тема 3. Держава в політичній системі суспільства.	9	2	2		5	
Тема 4. Політичні режими. Політична влада.	9	2	2		5	
Тема 5. Політичні партії, партійні системи та громадські об'єднання та рухи.	9	2	2		5	
Тема 6.Вибори і виборчі системи	9	2	2		5	
Разом за модулем 2	45	10	10		25	
Модуль 3.Особистість і політика						
Тема 7. Особа і політика. Політичне лідерство.	8	2	2		4	
Тема 8. Політичні еліти та політична культура	8	2	2		4	
Разом за модулем 3	16	4	4		8	
Модуль 4. Політичні технології						
Тема 9. Політика і засоби масової інформації Політика і мораль.	9	2	4		5	
Тема 10. Політичний маркетинг та менеджмент. Політична іміджелогія: основи теорії та практики.	9		2		5	2
Разом за модулем 4	20	2	6		10	2
Залік	2					
Разом	90	18	22		48	2

Назви модулів і тем	Заочна (дистанційна)форма				
	усього	у тому числі			

		лекції	Практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (іншівиди занять)	самостійна робота	модульна аконтрольна робота
2- й семестр						
Модуль 1. Політологія як система знань про політику						
Тема 1. Політологія в системі соціально-гуманітарного знання.	10	2			8	
Разом за модулем 1	10	2			8	
Модуль 2. Політична система суспільства. Політична влада як основний атрибут політичної системи.						
Тема 2. Політична система суспільства.	10	2			8	
Тема 3. Держава в політичній системі суспільства.	8				8	
Тема 4. Політичні режими. Політична влада.	8				8	
Тема 5. Політичні партії, партійні системи та громадські об'єднання та рухи.	8				8	
Тема 6. Вибори і виборчі системи	10	2			8	
Разом за модулем 2	44	4			40	
Модуль 3. Особистість і політика						
Тема 7. Особа і політика. Політичне лідерство.	10	2			8	
Тема 8. Політичні еліти та політична культура	8				8	
Разом за модулем 3	18	2			16	
Модуль 4. Політичні технології						
Тема 9. Політика і засоби масової інформації Політика і мораль.	11	2			9	
Тема 10. Політичний маркетинг та менеджмент. Політична іміджелогія: основи теорії та практики.	9				9	
Разом за модулем 4	20	2			18	
Разом	90	8			82	

10. Теми семінарських занять

(збігаються із назвами тем програми навчальної дисципліни)

11. Теми лабораторних занять

(не передбачено навчальним планом)

12. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань (самостійна робота)

Індивідуальні завдання можуть виконуватись здобувачами як під час семінарських занять, так і під час самостійної роботи. Формами виконання індивідуальних завдань є: написання рефератів, есе, аналіз практичних та проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень, написання тез-доповідей для участі у наукових конференціях.

1. Політична думка в Україні в XIX – XX ст.
2. Поняття про легітимність влади. Види легітимності.
3. Роль і місце політики в сучасному світі.
4. Політичний режим як засіб здійснення політичної влади.
5. Монархічні погляди В.Липинського.
6. Характерні риси авторитаризму.
7. Характеристика нової політичної еліти України.

8. Націоналістичні ідеї Д. Донцова, М. Міхновського, С. Бандери.
9. Основні тенденції розвитку політичних режимів в умовах сучасної цивілізації.
10. Стилї діяльності сучасних політичних лідерів
11. Партиїні системи США та Великобританії
12. Класифікація партійних систем.
13. Види та категорії суб'єктів політики.
14. Процес становлення багатопартійності в Україні.
15. Республіка як форма державного правління. Типи республік.
16. Теорія розподілу влад Ш. Л. де Монтеск'є.
17. Виборча система в Україні.
18. Концепції політики, права і держави у ХІХ ст.
19. Концепції політики, права і держави у ХХ ст..
20. Громадянське суспільство та проблеми його формування.
21. Політична реклама та її види.
22. Розвиток політичних партій в Україні.
23. Методи політології.
24. Категорії політології.
25. Патріотизм як унікальна якість особистості.

13. Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчальні заняття за видами, виконання індивідуальних завдань, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання:

- методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда); наочні методи навчання (презентації, ілюстрація, демонстрація, спостереження);

- методи навчання за характером логіки пізнання: аналітичний; синтетичний; індуктивний; дедуктивний.

- методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається: проблемний виклад; частково-пошуковий; дослідницький;

- інноваційні методи навчання: робота з навчально-методичною літературою та відео метод; навчання з використанням технічних ресурсів;інтерактивні методи;методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;

- науково-дослідна робота;

- самостійна робота.

14. Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: екзамен, стандартизовані тести, реферати, есе, презентація власних досліджень, участь у конференціях з репрезентацією власного наукового дослідження у формі тез-доповідей, написання наукових робіт.

15. Критерії оцінювання: форми поточного та підсумкового контролю

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України. Критерії оцінювання знань здобувачів на диференційовану заліку: проводиться під час заліково-екзаменаційної сесії.

16. Форми поточного контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі: фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань, практичних ситуацій, проектної роботи.

Підсумковий контроль проводиться у формі написання модульних контрольних робіт, складання диференційованого заліку.

17. Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Денна форма навчання

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за видами навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	1	-	-
	Семінарські заняття заняття*	1	7	7
Разом за модуль 1				8
Модуль 2	лекції	4	-	-
	семінарські заняття*	5	7	35
Разом за модуль 2				35
Модуль 3	Лекції	2	-	-
	семінарські заняття*	2	7	14
Разом за модуль 3				14
Модуль 4	лекції	2	-	-
	семінарські заняття*	2	7	14
	за результатами виконання модульних робіт (модульний контроль)*	1	30	30
Разом за модуль 4				34
Разом за поточний контроль				100
II. Підсумковий контроль (диференційний залік)*				
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Поточний контроль.

Поводиться на кожному семінарському занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях. Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка викладання, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

5 балів – здобувач вільно володіє усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

4 бали – здобувач вільно володіє усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі, висловлює свої думки, приклади не наводить;

3-2 балів – здобувач частково володіє матеріалом та може окреслити лише деякі проблеми теми;

1 бал – здобувач не знає відповіді на поставлені питання або поверхово розкрив лише окремі положення при цьому допустив суттєві помилки;

0 балів – здобувач не намагається знайти відповіді на питання.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього семінарського заняття.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з трьох теоретичних запитань. Відповіді на поставленні завдання здобувачів повинні відображати вільне володіння обсягом навчального матеріалу, передбаченого програмою. Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 30 балів):

30 балів – вірно дана відповідь на всі три запитання, роблено відповідні висновки;

20-29 балів – дана вірна відповідь на три запитання, але недостатньо обґрунтовано;

10-19 балів – дана вірна відповідь на два запитання

1-9 бали відповідь дана на одне запитання;

0 балів – відповідь відсутня.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться в усній формі диференційованого заліку.

Критерії оцінювання знань здобувачів на диференційованому заліку

(оцінюється від 0 до 20 балів):

15-20 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичних питань;

10-14 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичних питань. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки;

7-9 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

4-6 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Недостатньо розкриті зміст теоретичного питання.

1-3 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичного питання.

18. Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

3.Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

4. При виконанні індивідуальної (самостійної) роботи здобувач зобов'язаний дотримуватись політики академічної доброчесності. У разі виявлення фактів порушення політики здобувач несе відповідальність згідно «Кодексу академічної доброчесної НУЦЗ України».

19. Рекомендовані джерела інформації

Освітньо-професійна програма «Цивільна безпека» за спеціальністю 263 «Цивільний захист» в галузі знань 26 «Цивільна безпека», рівень вищої освіти – перший, ступінь – бакалавр. Харків: НУЦЗ України, 2022. – 33с.

Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. Декларація про державний суверенітет України. – К., 1991.
2. Конституція України. – К.: Преса України, 1997.
3. Закон України від 05.03.1999 № 474-XIV «Про вибори Президента України» (зі змінами та доповненнями).
4. Закон України від 17.11.2011 № 4061-VI «Про вибори народних депутатів» (зі змінами та доповненнями).
5. Наказ МНС України від 24.01.05 р. № 40 «Концепція соціального і гуманітарного розвитку Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій».

6. Наказ МНС України від 06.03.2008 року № 177 «Про затвердження Настанови з організації соціально-гуманітарної роботи з особами рядового і начальницького складу та працівників органів і підрозділів цивільного захисту».

Базова література

1. Бебик В. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. – К., 2000.
2. Брегеда А. Ю. Основи політології: Навч. Посібник. – К.: КНЕУ, 2000.
3. Вавринчук М. П. Політологічні аспекти державного управління: навч. посіб. / М. П. Вавринчук; Головне упр. держ. Служби України, Хмельниц. ун-т упр. та права. – Хмельницький: [Вид-во ХУУП], 2010.
4. Горбач О. Політологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. Горбач, Р. Демчишак. – Л.: [ЛДІНТУ ім. В. Чорновола], 2011.
5. Зелена О. Я. Політологія: плани семінарських занять та методичні поради для організації самостійної роботи студентів для студентів ОКР «Бакалавр» спеціальності 6.020301 «Філософія». – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2014.
6. Іщенко М. П. Політологія: Навчальний посібник. – Черкаси, 2004.
7. Кафарський В. І. Політичні партії України: конституційно-правове регулювання організації та діяльності: Монографія. – К.: Логос, 2008.
8. Комарницький Я. Політологія: методичні матеріали до семінарських занять: навчально-методичний посібник для всіх спеціальностей / Ярослав Комарницький, Оксана Зелена. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2013.
9. Комарницький Я., Зелена О. Політологія : тексти лекцій. – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2012.
10. Комарницький Я., Зелена О. Політологія: методичні матеріали до семінарських занять: навчально-методичний посібник [для всіх неісторичних спеціальностей].– Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2011.
11. Комарницький Я. М. Політологія: матеріали для самостійної роботи студентів заочної форми навчання. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2010.
12. Кулагін Ю. І., Полурез В. І. Політологія. Практикум: навч. посіб. / Ю. І. Кулагін, В. І. Полурез; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010.
13. Основи політології: Навч. посіб. / За ред. М. Ф. Юрія. – К., 2003.
14. Піча В. М., Хома Н. М. Політологія. Навч. посібник. – К., 2001.
15. Політологія : навч. посіб. / [М. П. Гетьманчук та ін.] ; за заг. ред. д-ра іст. наук, проф. М. П. Гетьманчука. – К. : Знання, 2011.
16. Політологія : підручник / В. Г. Антоненко [та ін.] ; за ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка. – К. : Академія, 2010.
17. Політологія у запитаннях і відповідях: Навч. Посіб. / За заг. ред. К.М. Левківського. – К., 2003.
18. Політологія. Навчально-методичний комплекс. / За ред. М. П. Іщенко. – Черкаси., 2007.

19. Політологія: Підручник. / За ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенька – К., 2002.
20. Поліщук О. С. Політологія: навч. посіб. / О. С. Поліщук, О. А. Кенц. – Хмельницький: ХмЦНЦ, 2011.
21. Рудич Ф. Політологія: Підручник. К., 2006.
22. Скрипникова Л. В., Тутік Л. С., Гринчак М. О. Політологія: навч. посіб. / Л. В. Скрипникова, Л. С. Тутік, М. О. Гринчак. – К., 2014.
23. Чого хочуть українські партії? Навч. посіб. / За ред. О. Кучеренка, В. Кравченка. – Х., 2002.

Допоміжна література

1. Ганіна В.І. Основи політології. – К., 1994.
2. Дві концепції української політичної думки: Вячеслав Липинський – Дмитро Донців. – Нью-Йорк, 1990.
3. Демократія, Управління. Бюрократія / За ред. В. В. Цветкова, В. П. Горбатенко. – К., 2001.
4. Іщенко М.П., Іщенко О. М., Титарчук М. О. Політологія: Навчально-методичний комплекс / За ред. М. П. Іщенко. – Черкаси, 2007.
5. Класики політичної думки (від Платона до Макса Вебера) / Уклад.: Г. Майер та ін. – К., 2002.
6. Лузан Л. Л. Політичне життя суспільства: питання теорії. – К., 1989.
7. Політична система сучасної України: Особливості становлення. Тенденції розвитку: Навч. посіб. / За ред. Ф. Рудича. – К., 2000.
8. Політологія / За ред. О. І. Семхіва. – Львів: «Світ», 1994.
9. Політологія: історія та методологія / В. Андрущенко, В. Антонечко та ін.; За ред. Ф. Кирилюка. – К., 2000.
10. Політологія: підручник для вузів / під ред. О. І. Синельникова. – Х., 1993.
11. Потульницький В. Теорія української політології. – К., 1993.
12. Танчук О. Що таке лобізм і навіщо він нам // Юридичний вісник України, 2001. – № 17.
13. Філософія Відродження на Україні. – К., 1990.

Інформаційні ресурси

1. Вегеш М. М. Політологія. – Режим доступу до джерела: http://pidruchniki.ws/14001209/politologiya/politologiya_-_vegesh_mm.
2. Гелей С. Д., Рутар С. М. Політологія. – Режим доступу до джерела: http://www.rozvagu.com.ua/news/skachati_pidruchnik_politologija/2012-01-31-807.
3. Гетьманчук М. П. Політологія. – Режим доступу до джерела: http://libfree.com/143830855-politologiya_politologiya__getmanchuk_mp.html.
4. Короткий словник політологічних термінів. – Режим доступу до джерела: <http://politics.ellib.org.ua/encyclopedia-book-7.html>.
5. Політична думка Середньовіччя. – Режим доступу до джерела: <http://www.info-works.com.ua/referats/politika/3973.html>.
6. Політологічний енциклопедичний словник/ Упорядник: В. П. Горбатенко. – Режим доступу до джерела: <http://www.google.ru/url?sa=t&rct=j&q>.
7. Політологічний словник-довідник. – Режим доступу до джерела:

http://ebooktime.net/book_273_glava_78.

8. Політологія: підручник / Ю. М. Розенфельд, Л. М. Герасіна, Н. П. Осипова, М. І. Панов, О. М. Сахань, О. В. Ставицька. –Режим доступу до джерела: <http://radnuk.info/pidrychnuku/polit/271-rozenfeld.html>.

9. Шляхтун П. П. Політологія. – <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-52.html>.

10. Юрій М. Ф. Політологія. – Режим доступу до джерела: http://www.ebk.net.ua/Book/political_science/uriy_politologiya/zmist.htm.

Розробник:

завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

доктор історичних наук, професор

заслужений працівник освіти України

Тетяна ЧУБІНА